

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

1000 София, бул. "Княз Александър Дондуков" №52 Телефон: 0700 18 700 Факс: (02) 9859 3099

22.12.2020 г.

X 20-00-220/22.12.2020 г.

Изх № ЦУ на НАП
Signed by: National Revenue Agency

ДО
ТЕРИТОРИАЛНА ДИРЕКЦИЯ
НА НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

.....

КОПИЕ: ДИРЕКЦИЯ „ОБЖАЛВАНЕ И
ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНА
ПРАКТИКА”

ОТНОСНО: Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. (обн. ДВ, бр. 103 от 4 декември 2020 г.) и Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. (обн. ДВ, бр.103 от 4 декември 2020 г.)

Във връзка с прилагане на осигурителното законодателство, свързано със задължителните осигурителни вноски и вноските за фонд ГВРС, изразявам следното становище на основание чл. 10, ал. 1, т. 10 от *Закона за Националната агенция за приходите*:

1. Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2021 г.

С чл. 9 от ЗБДОО за 2021 г. са определени следните размери на месечния осигурителен доход:

1.1 Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година по основни икономически дейности и квалификационни групи професии съгласно Приложение №1 към чл. 9, т. 1 от ЗБДОО за 2021 г.

При определянето на минималния месечен размер на осигурителния доход през календарната година по основни икономически дейности и квалификационни групи професии съгласно Приложение №1 и за 2021 г. е необходимо да се има предвид, че с §9 от ПЗР на ЗИД на **Закона за данък върху добавена стойност** (обн. ДВ бр. 107, от 18.12.2020 г.) след таблицата се добавят следните забележки:

1. Минималният осигурителен доход за работниците и служителите, които съгласно условията на трудовия договор работят при непълно работно време или непълен месец, се определя пропорционално на законоустановеното работно време, съответно на пълния брой на работните дни през месеца.

2. Минималният осигурителен доход за работниците и служителите, които работят в специализирани предприятия, трудово-лечебните бази и кооперациите на хората с увреждания, съгласно **Закона за хората с увреждания**, се определя в размер 50 на сто от минималния осигурителен доход за съответната икономическа дейност и квалификационна група професия.

3. Осигурителят определя основната икономическа дейност съобразно преобладаващия брой заети лица по трудови правоотношения. Определянето на групата професии се извършва по структурата на Националната класификация на професиите и длъжностите – приложение 2 към Заповед № РД01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика.

Когато осигурителят осъществява две или повече икономически дейности, основната му икономическа дейност се определя от дейността, в която са заети най-голям брой лица, работещи по трудово правоотношение. В този случай при определянето ѝ не се вземат предвид работниците и служителите, които са общофункционално свързани с всички дейности на осигурителя. При равен брой работещи по трудови правоотношения в отделните дейности основната икономическа дейност на осигурителя се определя по негов избор.

4. Минималният осигурителен доход не се прилага за общинските съветници, работниците и служителите в бюджетните предприятия по смисъла на §1, т. 1 от допълнителната разпоредба на **Закона за счетоводството** и за избраните управител,

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

контрольор, касиер и членовете на управителния и контролния съвет на етажната собственост по *Закона за управление на етажната собственост.*“

1.2. Минимален месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица е увеличен спрямо 2020 г. от 610 лв на 650 лв. (чл. 9, т. 2 от ЗБДОО за 2021 г.).

1.3. Минималният месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители не е променен спрямо 2020 г. и остава в размер на 420 лв. (чл. 9, т. 3 от ЗБДОО за 2021 г.).

1.4. Максималният месечен размер на осигурителния доход за 2021 г. не е променен спрямо 2020 г. и остава в размер на 3000 лв. (чл. 9, т. 4 от ЗБДОО за 2021 г.).

1.5. Размерът на осигурителната вноска за фонд „Трудова злополука и професионална болест“ (ТЗПБ) по групи основни икономически дейности за 2021 г. е определен съгласно приложение №2 към чл. 14 от ЗБДОО за 2021 г. За някои групи икономически дейности осигурителната вноска за фонд ТЗПБ за 2021 г. е увеличена, а за други е намалена спрямо 2020 г.

Групи икономически дейности, за които осигурителната вноска за фонд ТЗПБ за 2021 г. е увеличена:

Код КИД 2008	Наименование на икономическа дейност КИД 2008	% вноска	
		2020 г.	2021 г.
20	Производство на химични продукти	0.9	1.1
25	Производство на метални изделия, без машини и оборудване	0.9	1.1
30	Производство на превозни средства, без автомобили	0.9	1.1
31	Производство на мебели	0.9	1.1

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Групи икономически дейности, за които осигурителната вноска за фонд ТЗПБ за 2021 г. е намалена:

Код КИД 2008	Наименование на икономическа дейност КИД 2008	% вноска	
		2020 г.	2021 г.
63	Информационни услуги	0,5	0,4
78	Дейности по наемане и предоставяне на работна сила	0,7	0,5

Запазват се размерите и разпределението на осигурителните вноски и през 2021 г. за фонд „Пенсии“, фонд „Пенсии“ за лицата по чл. 69 от КСО, фонд „Общо заболяване и майчинство“, фонд „Безработица“ и Учителски пенсионен фонд. Без промяна през 2021 г. са и размерите на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален и професионален пенсионен фонд.

1.6. На основание чл. 15, ал. 1 от закона за 2021 г. не се внасят вноски за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”.

1.7. С §9, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗБДОО за 2021 г. се предоставя възможност за избор и промяна на осигуряването от универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване по реда на чл. 4б от *Кодекса за социално осигуряване* (КСО). Съгласно тази преходна разпоредба в периода от 01 януари 2021 г. до 30 юни 2021 г. лицата, на които до 30 юни 2021 г. включително остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО, и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, могат еднократно, в срок до 30 юни 2021 г., да упражнят правото на избор по чл. 4б от КСО.

Необходимо е да се има предвид, че съгласно ал. 2 от разпоредбата лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с начална дата до 31 декември 2020 г. включително, с намален индивидуален коефициент имат право в срок до 30 юни 2021 г. да поискат преизчисляването ѝ без намаление на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалната си партида в универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено

осигуряване. В тези случаи прехвърлянето на средствата се заявява лично или от упълномощено с нотариално заверено пълномощно лице. Заявлението се подава до съответното пенсионноосигурително дружество, управляващо фонда, в който лицето е осигурено, чрез териториалното поделение на Националния осигурителен институт, което изплаща пенсията.

1.8. С §13 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗБДОО за 2021 г. е създадена преходна разпоредба (§4а) в *Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците.* Съгласно ал. 2 от тази разпоредба през 2021 г. за осигурителен стаж по чл. 9, ал. 2, т. 3 от КСО се зачита времето на неплатения отпуск до 60 работни дни.

2. Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса (ЗБНЗОК) за 2021 г.

2.1. Съгласно чл. 2 от ЗБНЗОК за 2021 г. задължителната здравноосигурителна вноска е в размер 8 на сто, като размерът на вноската се запазва спрямо 2020 година.

2.2. При прилагане разпоредбите на *Закона за здравното осигуряване (ЗЗО)* през 2021 г. е необходимо да се има предвид и следното:

2.2.1. На основание чл. 40, ал. 4а от 1 януари 2021 г. здравноосигурителната вноска за лицата по чл. 40, ал. 3 (осигурени за сметка на държавния бюджет) от същия закон се внася върху 80 на сто от минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, т. е. върху сумата от 520 лв.

2.2.2. При определяне на дохода, върху който се внасят здравноосигурителни вноски за лицата по чл. 4, ал. 1 и ал. 3, т. 1, 2 и 4 от КСО (самоосигуряващи се лица), се има предвид осигурителният доход, върху който се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване.

2.3.3. Лицата по чл. 40, ал. 5 от ЗЗО, във връзка с чл. 9, т. 2 от ЗБДОО за 2021 г., от 1 януари 2021 г. внасят здравноосигурителни вноски върху осигурителен доход, не по-малък от 325 лв. (половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица). Здравноосигурителната вноска за този кръг лица е не по-малка от 26,00 лв. месечно.

3. Други промени в ЗЗО:

3.1. С определения със ЗБДОО за 2021 г. минимален размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица (650 лв.) е обвързан осигурителният доход за здравно осигуряване при неплатен отпуск, при неработоспособност поради болест, бременност и раждане, при отпуск за отглеждане на малко дете по реда на чл. 164, ал. 1 и ал. 3 от КТ и при осиновяване на дете до 5-годишна възраст по реда на чл. 164б, ал. 1 и ал. 5 от КТ.

3.2. Обръщам внимание, че от 01.07.2020 г. с §8 от Преходните и заключителни разпоредби на **Закона за социалните услуги (ЗСУ)** е изменена т. 5 на разпоредбата на чл. 40, ал. 3 от ЗЗО (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) като придобива следната редакция:

„Осигуряват се за сметка на държавния бюджет, освен ако не са осигурени по реда на ал. 1, гражданите, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи и целеви помощи за отопление по реда на **Закона за социално подпомагане**, ако не са осигурени на друго основание, както и ползващите социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и социални услуги за осигуряване на подслон, финансирани от държавния бюджет“.

На основание §41, ал. 1 и 2 от ПЗР на ЗСУ разпоредбата на чл. 40, ал. 3, т. 5 от ЗЗО, относно социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, се прилага съответно за лицата, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа, до закриването им и в домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция, до закриването на тези домове.

3.3. В сила от 13.03.2020 г. в **Кодекса на труда** е създаден нов чл. 173а (ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г., доп. - ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.). Съгласно ал. 2 на тази разпоредба работодателят е длъжен да разрешава ползването на платен годишен отпуск или на неплатен отпуск при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по искане на:

1. бременна работничка или служителка, както и на работничка или служителка в напреднал етап на лечение ин-витро;

2. майка или осиновителка на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му;

3. работник или служител, който е самотен баща или осиновител на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му;
4. работник или служител, който не е навършил 18-годишна възраст;
5. работник или служител с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто;
6. работник или служител с право на закрила при уволнение по чл. 333, ал. 1, т. 2 и 3.

На основание чл. 40, ал. 1, т. 1, б. „б” от ЗЗО, в случай на неплатен отпуск по реда на чл. 173а, ал. 2 от КТ вноската за задължително здравно осигуряване на тези лица, ако не подлежат на осигуряване на друго основание по ЗЗО, е върху половината от минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен със ЗБДОО, и е изцяло за сметка на осигуреното лице.

4. С оглед прилагането на чл. 4, ал. 10 от КСО е необходимо да се имат предвид допълненията в чл. 114а, ал. 1 и ал. 3 от КТ (обн. ДВ, бр. 107 от 2020 г.). Съгласно тези допълнения трудов договор за краткотрайна сезонна селскостопанска работа може да сключват, освен регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводителите, съответно за обработка на насажденията и прибиране на реколта от тютюн.

5. Необходимо е да се отбележи, че през 2021 г. за лицата, които определят окончателен размер на осигурителния доход по реда на чл. 6, ал. 9 от КСО и чл. 40, ал. 1, т. 2 и ал. 5 от ЗЗО за **2020 г.**, няма промяна по отношение формирането на годишния осигурителен доход в Таблица 1 и Таблица 2 от Справката за окончателния размер на осигурителния доход, спрямо формирането му за 2019 г.

Обръщам внимание, че на основание чл. 6, ал. 9 от КСО Справката за окончателния размер на осигурителния доход се подава в срока за подаване на годишната данъчна декларация (ГДД) по чл. 50, ал. 1 от **Закона за данъците върху доходите на физическите лица** (ЗДДФЛ). Срокът за подаването на данъчната декларация е регламентиран в чл. 53, ал. 1 от същия закон. В този аспект е необходимо да се има предвид допълнението на разпоредбата, направено с §79 от ПЗР на ЗИД на **Закона за данък върху добавена стойност** (обн. ДВ бр. 104 от 2020 г.). Съгласно изменената разпоредба ГДД се подава от 10 януари до 30 април на годината, следваща годината на придобиването на доходите, като в същия срок се внася и дължимият по декларацията данък. ГДД на лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на **Търговския закон**, включително едноличните търговци, както и физическите

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

лица в случаите по чл. 29а от ЗДДФЛ (лицата по чл. 51, ал. 1 от ЗДДФЛ), се подава в срок от 1 март до 30 юни на годината, следваща годината на придобиване на дохода.

Към настоящото становище е приложена таблица за размера и разпределението за 2021 г. на осигурителните вноски за ДОО, ДЗПО, здравно осигуряване и Учителски пенсионен фонд по осигурени лица.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Таблица за размера и разпределението за 2021 г. на осигурителните вноски за ДОО, ДЗПО, здравно осигуряване и Учителски пенсионен фонд по осигурени лица.

21.12.2020 г.

X

ГАЛЯ ДИМИТРОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА НАП
Signed by: Galya Penkova Dimitrova